

SPEKTRUM

Časopis zo života rímskokatolíckej farnosti Vítaz

ročník 11
február 2010
číslo 2

Smutná doba pôstna...

Opäť pôst

Ten čas ale letí. Pred niekoľkými týždňami sme oslavovali príchod nového roka 2010 a už je tu pôst. Len pred chvíľou sme vianočný stromček „vyhodili cez okno“, zatancovali sme si na plesoch, odložili karnevalové masky a o pár dní budeme poznačení popolom v tvare kríža. Dni nového roka nielen rýchlo ubiehajú, ale naberajú aj na vážnosti.

Život nie je len o tanci, zábave, smiechu, ale aj o pôste, smútku a utrpení. Pôstny čas, do ktorého vstúpime, je o živote Ježiša Krista, ktorý síce bol aj na svadbe v Káne, ale na svet prišiel na to, aby ako nevinný baránok niesol kríž s hriechmi celého sveta na Golgotu.

V pôstnom čase spájame svoje utrpenie s Ježišovým utrpením, plačeme nad svojimi hriechmi tak ako zaplakal Peter, keď trikrát zradil svojho Pána, sypeme si popol na hlavu ako biblickí ľudia, ktorí takto preukazovali opravdivé pokánie, aby od seba odtiahli trestajúcu Božiu ruku. Pôstny čas je prípravou na veľkonočné tajomstvo zmŕtvychvstalého Ježiša, ktorý nás svojím utrpením a smrťou oslobodil od večnej smrti.

Pôstne obdobie je o nás, o našom životnom boji so zlom, o našej slabosti, nevládnosti, o pádoch, o našom každodennom kríži. V pôste sa učíme pochopiť tajomstvo nášho utrpenia pri pohľade na Ježišove utrpenie, ktoré znášal z lásky k nám.

Farár z Arsu, Ján Mária Vianney, píše: „**Kríž je najučenejšia kniha na svete, ktorá nás vedie k samému základu našej viery a tá nám hovorí: Keď stojíš pred niečím temným, keď ťa trápi vlastné ja, keď stonáš pod ťarchou vlastnej prázdnoty, keď stojíš pred zdanlivo neriešiteľnými ťažkosťami, keď ťa trápi rozchod, sklamanie, nevera alebo nepravosť, keď ťa tlačí niečo zlé alebo ťažká vina, vždy stojíš pred niečím, čo už dávno vzal na seba, niesol a premenil Ježiš svojim krížom. Nech ťa čokoľvek gniavi k zemi, vždy ťa obklopuje večná láska. Preto pri pohľade na kríž nemusíš nič tajiť, nič zakrývať, nič skrásľovať a za nič sa vo svojom živote nemusíš hanbiť. Musíš mať jedno: bezhraničnú dôveru, pomocou ktorej vložíš svoje malé, úbohé, zraniteľné „ja“ do veľkého „Ty“ Ježiša Krista, ktorý bol za teba ukrižovaný.**“

Využime tento pôstny čas na vlastné posvätenie, zdokonalenie, pripodobnenie sa Pánu Ježišovi. Využime ho, lebo čas letí.

duchovný otec

ilustračná koláž M. Magda

OBSAH

ÚVODNÍK

Opäť pôst	2
Spoveď je liek	3

KATECHÉZA

Exercície (XVII.)	4
Ján Mária Vianney	5
† doc. Imrich Vaško	6

ROZHOVOR

P. Šimon Tyrol	8
Naše ružencové bratstvo	10

NÁZORY A SVEDECTVÁ

Ako mať živé spoločenstvo	12
Nové médiá v službe Slovu	13
Kríza	14
Sv. omša (VIII.)	16

AHOJ DETI!

D ako Duch Svätý	17
------------------------	----

SPEKTRUM MLADÝCH

Duchovnosť a psychológia XII.	18
Trampoty v manželstve (XLII.)	20
Stalo sa, Stane sa	21
Prehľad bohoslužieb	22

SNÍMKY

Titulka: M. Magda
 Meditačná: M. Magda
 Vnúť. zadná: M. Magda
 Vonk. zadná: M. Magda

SPEKTRUM

Vydáva:

Rímskokatolícky farský úrad
 vo Vítaze pre vnútornú potrebu

Za vydanie zodpovedá:

Mgr. Oliver Székely s kolektívom redakcie

Jazyková úprava: Anna Blizmanová

Grafika: Martin Magda

Kontakty:

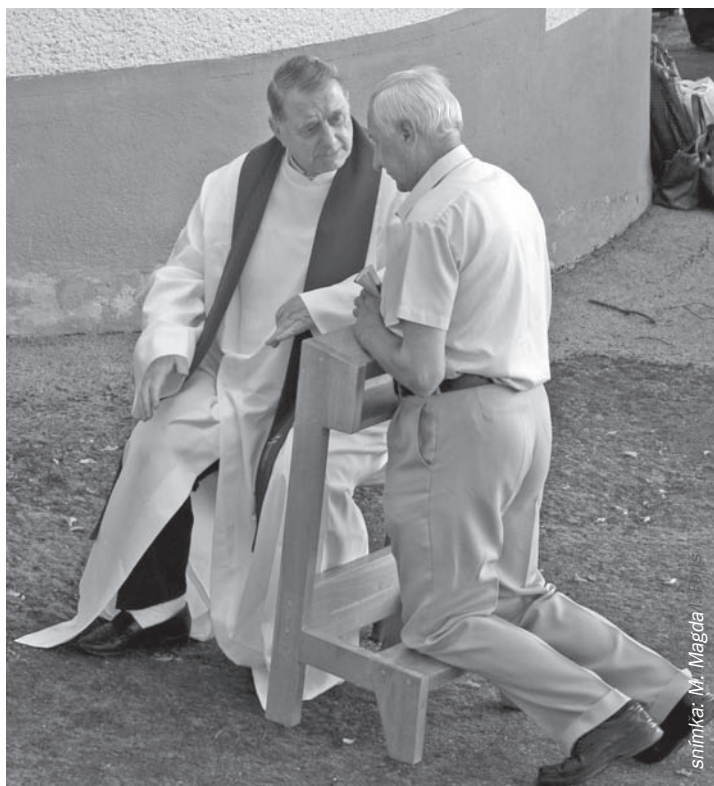
Telefón: 051/791 62 35; 791 61 16

www.vitaz.rimkat.sk

e-mail:

vitez@rimkat.sk, spektrum@rimkat.sk

Redakcia si vyhradzuje právo úpravy textov.

Spoveď je liek

**Kto smutný je, nech ide na spoveď.
 Spoveď je liek. Tam záranky sa dejú...**

**Na všetko nájde odpoveď,
 do srdca sám Boh pošepne ju.**

**Netreba inej nádeje,
 len odpustenie, úľavu.
 Boh do nás milosť preleje
 a dá nám ruku na hlavu.**

**Ale keď človek stále iné hľadá
 a neprizná si vinu!
 Zlaté sú oči pekelného hada
 a naše dni sa mňajú a minú.**

**Kto nekaja sa, väzí v starom brude,
 veď nič iné mu vlastne neostáva.
 Z prázdnoty vietor prázdnu pieseň hudie.
 Nechápe prázdno, čo je Božia sláva.**

Mikuláš Šprinc

EXERCÍCIE (XVII. časť)

V rámci katechézy - nášho kresťanského vzdelávania - vám chceme v niekoľkých častiach na pokračovanie ponúknuť exercície podľa vzoru sv. Ignáca z Loyoly. Uvedomujme si navzájom potrebu takého vzdelávania. Často sa stáva, či už doma, na ulici alebo aj v práci, že dostaneme otázku, týkajúcu sa našej viery. Nech sú tieto riadky duchovným pokrmom, ktorý v nás vzbudí radosť nad pôsobením Ducha Svätého. Nech Duch Svätý naplní myseľ, ale i naše srdcia.

Tajomstvá Pánovho života

Hovoríme o „tajomstvách“ Ježišovo života – o tajomstve zvestovania, narodenia, o tajomstve umučenia. Ide o jednotlivé spásne udalosti, ktoré tvoria jedno tajomstvo, tajomstvo Ježišovho života a poslania. Zahnuté sú do toho Ježišove slová i jeho činy, náuka, zázraky a ostatné jeho skutky pokory, lásky a služby.

Tak ako celý Ježišov život bol ponukou milostí, sú touto ponukou aj jeho slová a jeho činy - z nich najviac jeho smrť a jeho vzkriesenie. Cirkve veľmi zavčas vyjadrila vo Vyznaní viery hlavné tajomstvá Pánovho života: „počal sa z Ducha svätého, narodil sa z Márie Panny, trpel, bol ukrižovaný, zomrel, tretieho dňa vstal zmŕtvych...“

V kresťanskom vyučovaní mali tieto skutočnosti prvoradé miesto. O nich hovoria evanjeliá. Cirkve si pripomína tieto tajomstvá slávením bohoslužobného roka, počnúc od adventu, cez Vianoce, pôst, Veľký piatok, Veľkonočnú nedeľu až po sviatok Krista Kráľa. Každých sedem dní slávi deň Ježišovho vzkriesenia, deň Pánov – nedeľu.

Keďže tajomstvá Pánovho života sú vyjadrené Božím slovom v evanjeliách, treba siahať v prvom rade k tomuto prameňu. Kedysi sa požadovalo od vzdelaných mníchov, a to v rámci liturgických nariadení, aby sa naučili naspamäť celý Nový zákon. Tým si mali udržiavať živú prítomnosť Kristových tajomstiev a mali stále porovnávať svoje správanie so živou osobou

Pánovou. Tu už išlo o nasledovanie Krista. V tomto duchu písal svoje listy svätý Ignác z Antiochie pred svojim mučením a vyjadroval v nich túžbu nasledovať Pána vo všetkom a byť jeho opravdivým učeníkom (Rim 4,2). Tu sa už tajomstvá Pánovho života stávali vzorom, ale aj opravdivou silou života.

Tento postoj viery voči tajomstvám Ježišovho života zapustil v Cirkvi hlboké korene a poznačil kresťanský život mnohých národov. Začali sa utvárať jednotlivé prúdy duchovného života, poznačené jednotlivými tajomstvami. Na prvom mieste bola tu oddávna tradícia benediktínska – Pánov život sa odrážal v pravidlách rehoľného života. Okolo roku 1100 už jestvovali „rozjímania o detstve a utrpení Pánovom“. Okolo známeho kláštora v Cluny vznikali „meditácie o umučení a zmŕtvychvstaní Kristom“, o jeho siedmich slávach na kríži. Zdôrazňovali osobitne hĺbku a krásu tajomstva Vianoc. Iní povzbudzovali venovať jednotlivé hodiny dňa rozjímavej spomienke na udalosti umučenia, krížovej cesty a prebodnutého boku Pánovho. Tým sa neobyčajne zvrúcňovala nábožnosť veriacich.

Františkánske hnutie znamenalo novú jar nábožnosti voči tajomstvám Ježišovho života. Svätý František Beverello z Assisi celým svojím zjavom a kázňami oživoval Krista evanjelií. Jeho slávenie vianočného tajomstva v lese v Greccio roku 1223 dalo podnet

k rozkvetu jasličiek po celom svete a obohatilo ľudovú nábožnosť. Keď františkánske hnutie preniklo do teológie, svätý Bonaventúra dal podnet k takzvanej „afektívnej nábožnosti“, ktorá sa obracala v kontemplácii na tajomstvá narodenia a umučenia Pána Ježiša. Jemu sa pripisovali oslavné „Meditationes vitae Christi – Rozjímania o živote Kristovom“. Tieto mystické Kristove životy boli predchodcami neskorších skutočných Ježišových životopisov, napríklad od Rudolfa Saského. Rozjímaním nad Kristovým životom sa veriaci usilovali nasledovať Krista - človeka – imitatio humanitatis Christi. V tomto duchu vzniklo aj „Nasledovanie Krista“, i keď v ňom pohľad človeka Ježiša nie je na prvom mieste. „Nasledovanie Krista“ spolu so „Životom Kristovým“ od Rudolfa zapôsobilo veľmi hlboko na Ignáca z Loyoly – umožnilo vznik „Duchovných cvičení“, v ktorých sa venuje veľká pozornosť práve rozjímaniam nad Kristovým životom. „Tajomstvá života nášho Pána“ sú obsahom takzvaného druhého, tretieho a štvrtého týždňa exercícií.

Stretnutie s Pánom v tajomstvách jeho života oživuje aj dnes celý liturgický život Cirkvi. Veď tieto tajomstvá sú prítomné nielen v jeho slove, ktoré počúvame pri bohoslužbe, ešte výraznejšie sú prítomné vo viditeľných znakoch, vo sviatosťiach, v ktorých pôsobí i dnes sám Pán.

Mgr. Ladislav Franc

Ján Mária Vianney

Pri príležitosti Roka kňazov sme sa rozhodli uverejniť na pokračovanie vybrané časti životopisu Jána Mária Vianneya z knihy Wilhelma Hunermanna Aj diabol pred ním kapituloval.

Ján Vianney hovorieval: „Keby sme mohli vidieť a nielen tušiť, čo je kňaz, museli by sme zomrieť, no nie od úžasu, lež od lásky.“

Príchod do Arsu 1818 (1. časť)

«Toto tu skutočne vyzerá ako kraj sveta!» vzdychala matka Bibostová. «Práve vás museli poslať do takého zapadnutého kúta. To ste si veru nezaslúžili! Keby ste len boli ostali v Ecully!»

«Nové miesto je pre mňa ešte príliš dobré!» odpovedal kňaz. «Vôbec som si nezaslúžil lepšie, a kde je kňaz, tam je aj dobrý Pán Boh.»

«Keby sme stretli dajakého človeka, ktorého by sme sa mohli spýtať na cestu!»

«Pán Boh už niekoho pošle!»

A skutočne, čoskoro naďabili na istého mladíka, ktorý pásol na lúke pár ovečiek.

«Hej, priateľ!» zakríčal na neho Vianney, «môžeš nám ukázať cestu do Arsu?»

«Há?» opýtal sa chlapec, lebo nič nerozumel.

«Chceme ísť do Arsu,» pretlmočila obchodníčka, ktorá trocha ovládala dombské nárečie.

«Do Arsu? Tak potom ste zaiste ten nový farár!» pochopil mladý pastier.

«Áno, uhádol si!» prikývol Vianney. «Ako sa voláš?»

«Anton Givre!» odpovedal mladík. Potom vrhol skúmový pohľad na oboch cestujúcich, akoby rozmýšľal, či by si nemohol zrobiť pár sou. «Odprevadím vás do Arsu!» povedal konečne.

«A tvoje ovce?»

«Tie neutečú.»

«Ale aj tak by si ich nemal nechať samé. Mohol by prísť vlk a roztrhať ich.»

«Tu nie sú vlci!» škeril sa na plné ústa mladík so širokou behavou tvárou.

«Povedz mi, poznáš Ars?»

«Ako svoje vrecko na nohavičiach! Pre vás tu bude málo práce. Ľudia veľmi nechodia do kostola, radšej do krčmy, najmä chlapi. To je vaša žena?» pýtal sa, pozerajúc na obchodníčku.

«Ale veď kňazi sa neženia! Či to nevieš?»

«Neženia? Tak potom to bude zaiste vaša kuchárka.»

«Nechodievalš do kostola, Anton?» vyzvedal sa kňaz.

«Veď my nemáme kňaza. Posledný, ktorého sme mali, od zlosti a kričania na kázňach dostal suchoty a o tri týždne zomrel.»

«Ale teraz budeš znova chodiť do kostola, keď už máte nového farára, pravda?»

«Načo? Ja už viem všetko.»

«Tak mi teda povedz, ktoré sú tri osoby Najsvätejšej Trojice!»

«Ježiš, Mária, Jozef,» odvetil chlapec sebaavedome.

«Bože môj!» rozhorčovala sa dobrá sedliačka.

«Bol si už na prvom svätom prijímaní?» pýtal sa kňaz ďalej.

«Čo je to prijímanie?» zatváril sa zarazene pastierik.

«Budem ťa vyučovať náboženstvo!»

«Na to nemám čas! Musím pásť ovce.»

«Vieš, pre Pána Boha musíme mať vždy čas!»

Práve prechádzali vedľa potoka, ktorý sa vinul medzi brestami a vrbami. Konečne zbadali pár sivých chĺp, ktoré prečnieval malý biedny kostol. Na jeho úbohej drevenej veži visel malý zvon.

«To je Ars!» vyhlásil mladík. «Tu sa začína vaša farnosť.» Vianney sa zastavil, klakol si do blata a začal sa modliť.

«Čo to robíte?» pýtal sa chlapec. «Ved sa celý zamažete!» Kňaz neodpovedal, zotrval s pozdvihnutými rukami v modlitbe.

spracoval: M. Magda

snímka: M. Melicherčíková

Dňa 9. februára 2010 Boh plný milosrdenstva povolal k sebe doc. PhDr. Imricha Vaška, CSc., m. prof. KU, bývalého dekana Filozofickej fakulty KU, spoluzakladateľa Katolíckej univerzity v Ružomberku, ktorý ju budoval do poslednej chvíle svojho života utrpením, láskou, modlitbou, spomienkou. Veríme, že on je už v lepšom živote, že Pán Boh mu dal tú odmenu, ktorú svet dať nemôže.

Budeme spomínať predovšetkým na dobrého človeka, na veriaceho muža, žilivého a usmiateho profesora, ktorému záležalo na univerzite, na jej kvalite a katolicite, čoho symbolom bola jeho kancelária naplnená biblickými obrazmi prof. Hložníka. Nešlo len o dekoráciu, čo teraz lepšie chápeme, ale o jeho vzťah so svätcami Starého i Nového zákona, o osobné napĺňanie sa ich duchom a obsahom ich života pre službu univerzite.

Človeka, ktorý miloval svoju rodnú zem, Slovensko, šlachetný slovenský národ a jeho kultúru, pieseň, báseň, rozprávky a vietor, ktorý ich rozniesol po celej slovenskej zemi od srdca Milana Rúfusa, Ladislava Hanusa či Janka Magu. Možno teraz sú tam spolu.

Človeka, ktorý miloval hory, rád sa pred nimi skláňal, lebo nám ich dal Boh. Ktorý miloval lesy, potoky, pramenistú vodu, ktorej chuť opäť objavil v posledných dňoch svojho života na Spišskej Kapitule, kde sme ho viacerí z univerzity navštevovali. Niektorí zostávali s ním aj v noci: rodina, priatelia i kňazi.

Všetci sme sa obohatili jeho hlbokou vierou, prežívaním prítomnosti Boha, modlitbou ruženca, túžbou po Eucharistii, pokojom v srdci i napriek zomieraniu a blízkej smrti, čo podľa neho je posledná návšteva Pána Ježiša, ktorý ho berie k sebe. Odišiel od nás dobrý, múdry a svätý človek, profesor, ktorý nám bude pomáhať z neba.

prof. Tadeusz Zasepa, PhD., rektor Katolíckej univerzity v Ružomberku

doc. PhDr. Imrich VAŠKO, CSc., m. prof. KU

Básnik, literárny historik a kritik, esejista, publicista a pedagóg, prvý dekan Filozofickej fakulty KU.

Ondrašovce. Dedinka učupená neďaleko Prešova, ktorú na mapu dostali jej viaceré osobnosti. Na literárnu a školskú mapu Slovenskej republiky ju dostal rodák z lona tohto šarišského kúta doc. PhDr. Imrich Vaško, CSc., m. prof. Katolíckej univerzity v Ružomberku. Od 8. 11. 1936 aj jemu Ondrašovce prirástli k srdcu a v mysli boli jeho súputníkmi do konca.

Išiel však za volaním vnútra. Učarovala mu Orava, lebo tu venoval svoje srdce poetke, výtvarníčke, prekladateľke a učiteľke Zuzane Sulíkovej-Vaškovej (1944-1999), ktorá pri ňom stála celý svoj život. No časť z neho, i tú najťažšiu, musel absolvovať bez nej.

A ešte aj Liptov, resp. Ružomberok. Možno, kým sa v r. 2000 nestal po založení Katolíckej univerzity, jej Filozofickej fakulty, jeho druhým domovom, ani netušil, čo ho k nemu priťahuje. Indíciou by mohol byť výrok jedného z jeho najlepších priateľov, barda slovenskej poézie Milana Rúfusa: „Vieš, Ružomberok mal vždy na rozdiel od Mikuláša svoju mestskú atmosféru.“ Bol totižto iný a vymykalo sa z rámca. To očarilo azda aj Vaškovcov.

Ružomberok ho prijal. Ako jedného zo svojich. On sa na oplátku snažil o budovanie silnej Katolíckej univerzity v Ružomberku a hlavne jej Filozofickej fakulty v meste na sútoku Revúcej a Váhu, ktorú ako mladú doviedol v jej kvalite na druhú priečku medzi slovenskými filozofickými fakultami. Zároveň sa stal výraznou osobnosťou jeho kultúrnej obce. Literárny kritik a vedec, editor, básnik, zostavovateľ

antológií poézie a zborníkov, prekladateľ, člen nespočetného množstva literárnych porôt, autor scenárov rôznych programov, kultúrny organizátor, dekan Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku a riaditeľ Ústavu Ladislava Hanusa. To všetko bol Imrich Vaško. Základné školstvo absolvoval v rodisku a Pedagogickú školu vyštudoval v r. 1952 – 56. Na Filozofickej fakulte Vysokiej školy pedagogickej študoval v r. 1956 – 59 a v r. 1958 – 60 na Univerzite P. J. Šafárika v Prešove. Tu začal aj v r. 1960 pôsobiť ako pracovník a od r. 1989 ako vedúci Katedry slovenského jazyka a literatúry Filozofickej fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Prešove, resp. Prešovskej univerzity.

doc. PhDr. Imrich VAŠKO, CSc., m. prof. KU

Od r. 2000 pôsobil na Katedre slovenského jazyka a literatúry na FF KU, v rokoch 2001 – 2007 tu zastával funkciu dekana. Zároveň bol aj riaditeľom Ústavu Ladislava Hanusa FF KU. Bol členom mnohých vedeckých a redakčných rád, členom rôznych kolégií a pod.

Do literatúry vstúpil v polovici 60-tych rokov štúdiami, článkami, glosami i recenziami ako literárny kritik a historik (po roku 1968 bol diskriminovaný.) V jeho literárnom diele a výskume sa sústredil na Rúfusa, reflektoval súdobú slovenskú poéziu a medzivojnovú avantgardu (Plávka, Smrek, Lukáč, Ondrejov, Hečko a i.). Po roku 1989 sa venoval V. Beniakovi, M. Rúfusovi, V. Turčánimu, básnikom katolíckej moderny a slovenskej exilovej tvorbe. Vydal zborníky mladých autorov, ako editor prispel k vydaniu diela J. Pada, J. Zborovjána, M. Válka, M. Rúfusa a iných. Vydal antológiu poézie pre stredo-

školskú mládež „Žriedlo“ (1972) a „Súradnice“ (1977), rôzne zborníky a pod. Ako editor je podpísaný pri vydaní diel a zborníkov významných slovenských spisovateľov – Milana Rúfusa, Laca Novomeského, Jiřího Wolkera, Miroslava Válka či Rudolfa Jašíka. V rámci svojho ďalšieho editorského zámeru spracoval bibliofílie Akademického Prešova (napr. Pavol Strauss – Milan Rúfus: A slovo rozdúchal duch (1992), literárny almanach mládeže z Atén nad Torysou: Šípkový ruženec (1992), publikácie Drahokamy reči a spevu (1992), Kráľovstvo ducha (1992), Počty k počiatkom (1993), Vďakyvzdanie (1993), Valentín Beniak: Nedokončená symfónia. Večerné sonety (1994), Duet: Milan Rúfus a Viliam Turčány (1998), Valentín Beniak: Hrachor. Prvé samostatné a úplné vydanie skladby a iné.

V r. 1984 sa sám vydáva na neľahkú cestu k čitateľovi ako básnik, a to v „Oravských akordoch“ a v „Dôverných osloveniach“ (1989). S jeho menom sa stretávame často v literatúre odbornej i literatúre faktu – autor monografie Kapitoly zo slovenskej medzivojrovej poézie (1985), spoluautor Inaugurácie (1990), autor kapitoly o medzivojrovej literatúre v Dejinnách slovenskej literatúry (1984), ďalšie práce „Od Šafárika k Sládkovičovi“ (1997), „So Šafárikom v erbe“ (1995), „Pavol Horov – básnik domova“ (1987). V r. 2000 vydáva monografiu o M. Rúfusovi „Uložený údel“ a esej Závetcovia (2005). Sám i s manželkou je autorom nespočítateľného množstva bibliofílií (Vzkriesený Kristus. Krížová cesta a iné – so Zuzanou Sulíkovou-Vaškovou, 1991), pamätníč, (Pamätný dom P. J. Šafárika, Ondrašovce), recenzií, prológov básnických zbierok (Púštna ruža 2001, Komu načúva more 2004)...., atď. V rukopise čaká

na vydanie prakticky dokončená prvá súhrnná monografia o živote a diele Milana Rúfusa.

Samozrejme, v jeho záujme boli v prvom rade mladí ľudia, študenti, ktorým sa rozdával. V r. 1990 im venoval vysokoškolské skriptá „Život slova“, ako editor a spolueditor stál pri Študijných kalendároch, informátoroch FF KU, fakultnom časopise Rozhľadanie a pod. Popri svojej práci dekana fakulty prednášal svojim poslucháčom, viedol literárny klub, organizoval pre študentov hodnotné podujatia, zastrešoval Univerzitné divadlo. Stal sa pre študentov a mladých ľudí ich druhým otcom.

doc. PhDr. Imrich VAŠKO, CSc., m. prof. KU

Naostatok spomeňme aspoň, že bol scenáristom alebo aktérom rôznych televíznych i rozhlasových relácií i častým hosťom rozhovorov v rozhlase či periodikách. Obľúbený dekan – vysokoškolský učiteľ, ktorý mal vždy čo ponúknuť mladým i skôr narodeným zo studnice svojich vedomostí, ľudskosti, skúseností i charakteru. Stal sa mostom generácií, ktoré stmeloval a preklenoval do organického, fungujúceho celku.

Za svoju prácu bol odmenený rôznymi vyznamenaniami, medzi ktorými nechýbala Veľká medaila sv. Gorazda udelená ministrom školstva SR, Cena mesta Ružomberok (najvyššie ocenenie mesta), Cena primátora mesta Ružomberok, Medaila za rozvoj Katolíckej univerzity v Ružomberku, Cena bl. Fra Angelica (KBS) za významný prínos do kresťanskej kultúry Slovenska, ocenenia Ministerstva kultúry SR a ŽSK. Najväčšieho vyznamenania sa mu však dostalo od širokej verejnosti, pre ktorú bol i ostane – VZÁČNY ČLOVEK.

Ing. Radislav KENDERA, PhD.

Páter Šimon Tyrol,

promótor pre ruženec

Chcel by som sa Vás na začiatku spýtať, čo bolo zámerom vašej návštevy u nás vo farnosti.

Do farnosti ma pozvala horliteľka spolu s duchovným ocom. Zámerom bolo vlastne zreorganizovanie života ružencového bratstva vo Vítaze, nakoľko táto reforma prebieha na Slovensku už niekoľko rokov. Veľmi som sa potešil, že aj tu vo Vítaze, kde som už tretíkrát za posledných šesť rokov, rozhodli sa pre zrealizovanie svojich stavov, aby v ružencovom bratstve boli tí ľudia, ktorí chcú hlbšie prežívať svoju vieru, ktorí sa tešia z toho, že môžu byť súčasťou takého veľkého spoločenstva na Slovensku, na svete. Pokračovať v tej bohatšej tradícii v cirkvi, ktorá je v ruženci dominikánskej rehole. **Obnova by mala viesť poriadok, alebo by to malo zvýšiť duchovnú úroveň?**

Táto obnova má za cieľ vlastne prehĺbiť život ružencového bratstva, aby členovia postupne spoznávali, nachádzali i tú svoju vlastnú identitu ružencového bratstva. Aby to nebolo iba o počtoch zapísaných na papieri, ale hlavne aby to bola konkrétna skupina viditeľných ľudí,

ktorí chcú, aby pri ich kostole všetky podujatia, všetky záležitosti, týkajúce sa duchovnej i spoločenskej sféry ich života, vychádzali zo spoločnej modlitby. Aby to boli skupiny, ktoré zotrvávajú jednomyselne na modlitbe, ktorí sa pripravujú prežívať zo dňa na deň hlbšie svoj vzťah k Ježišovi, pretože iba vtedy sa môžeme pozeráť na seba novými očami, môžeme si osvojiť nový pohľad aj na svojich blížnych. Znamená, že cieľom reformy okrem kvality vlastnej identity je vlastne zorganizovať život ružencového bratstva podľa platných stanov ružencových bratstiev.

Táto reforma spočíva v ďalších krokoch, ktoré sa začali práve dnes rozdáním prihlášok, cez ktoré sme dali možnosť vyjadriť sa súčasným členom, či chcú pokračovať v ružencovom bratstve. Zvoliť si formu Živého, Svätého, alebo Večného ruženca, prípadne nechcú pokračovať, aby sme mali spätnú väzbu - názory veriacich, ktorí chcú pokračovať v ružencovom bratstve. Ďalším krokom bude vlastne vytvorenie nových ruží, voľby v ružiach a voľba horlitéla bratstva. Aby v každom ružencovom bratstve bol jeden človek, ktorého si zvolia ako horlitéla ružencového bratstva, ktorý zodpovedá za život celého spoločenstva ružencového bratstva, aby to bola autonómna skupina - živá bunka pri danej farnosti. Dominikánska rehoľa nezasahuje do života ružencového bratstva. Zámerom dominikánsko-mariánskeho centra rehole je pomôcť vytvoriť životaschopnú samostatnú

bunku z veriacich, ktorí sami chcú preberať zodpovednosť za duchovný život pri svojom kostole. Takže pomáhame vlastne vytvoriť tieto skupiny tam, kde prejavia záujem.

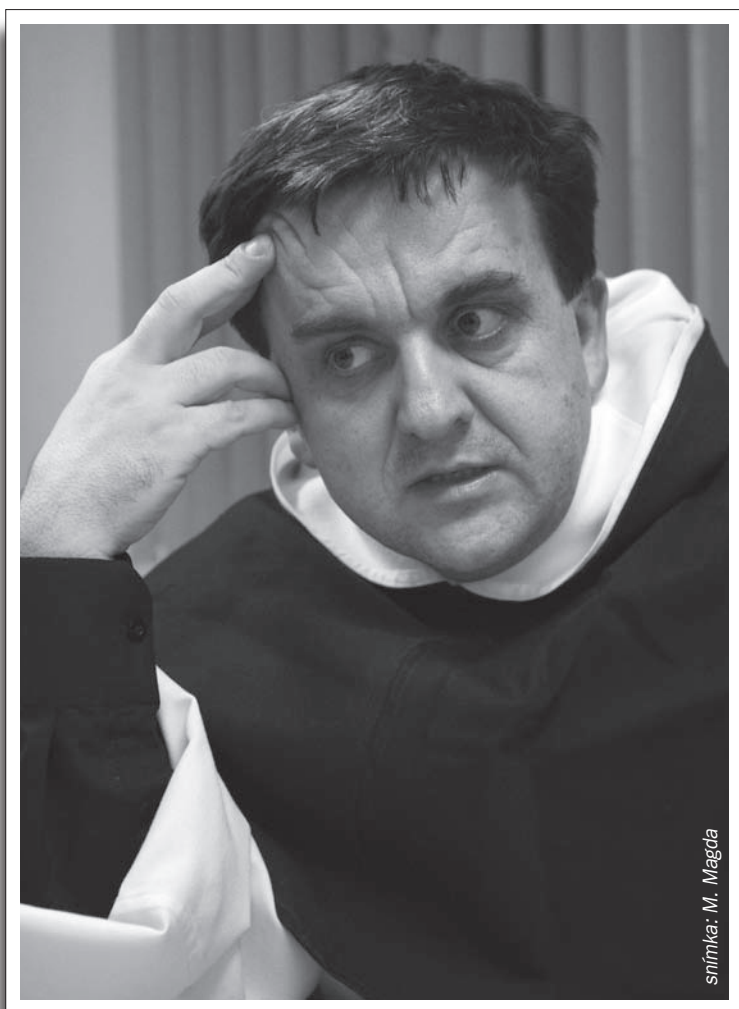
Chodíte po Slovensku po ružencových bratstvách. Je cítiť silný formalizmus členov ružencového bratstva, alebo máte iné skúsenosti?

Áno, myslím si, že je cítiť už z toho hľadiska, že ružencové bratstvá sú najpočetnejšie organizované skupiny v Cirkvi na Slovensku. To znamená, že som sa ešte nestretol ani na jednom mieste, ani pri jednom kostole, ani v jednej farnosti, že by tam neboli vytvorené ruže. Aby tam nebola skupina, ktorá sa denne modlí ruženec. Horšie je to s tou zodpovednosťou, alebo s tým naozajstným životom, životom na danom mieste, t.j. že nachádzam veľké zoznamy, veľké skupiny mnohokrát anonymných ľudí, ktorí sa možno nikdy v živote spolu nestretnú, nepomodlia sa. Chodím po Slovensku už šesť rokov. Vytvorili sme jednoznačné stanovy, čo bolo takisto zásluhou „ruženciarov“, t.j. že na jednej strane je vidieť ten formalizmus, mnoho ľudí, ktorí sú len zapísaní. Na druhej strane zas pri každom kostole som našiel v každom ružencovom bratstve vzácných ľudí, ktorí veľmi úprimne a veľmi zodpovedne prispievajú k znovuoživeniu života ružencového bratstva. Takže mám z toho veľkú radosť, že je záujem pokračovať tak zo strany kňazov, ktorí sa tešia tejto aktivite a takisto aj zo strany ľudí, že už to nie sú také veľké počty, ale

dá sa pozorovať istá kvalitatívna zmena.

Iba rehoľa dominikánov cíti ten formalizmus v našom slovenskom kresťanskom živote, alebo cítia aj ostatné rehole, že sa potrebujeme zbaviť formalizmu. Ako ste prišli k tomu, že je potrebné všetko oživiť? Je to iniciatíva vaša, reholná, alebo cirkevná?

Je to iniciatíva reholná. Na Slovensku dominikánska rehoľa nemá veľkú tradíciu, aj keď ruženec veľkú tradíciu má. Je to paradox. Dominikáni pôsobili viac-menej iba v Košiciach a v Trenčíne pred vojnou v 30. rokoch. No a ruženec je naozaj veľmi silný, veľmi obľúbený v životoch veriacich ľudí na Slovensku. Keď som končil teológiu v roku 2001, tak sme sa zamýšľali nad svojím poslaním, aj nad tým, akým spôsobom chceme prispieť, alebo ponúknuť Cirkvi u nás na Slovensku, niečo z našej tradície. Jednou z ponúk, alebo z bohatstiev rehole boli práve ružencové bratstvá a modlitba ruženca. V tom pôvodnom duchu a význame ako vznikali pri dominikánskej reholi, ako sa vyvíjal v cirkvi, čo nám vlastne potvrdil aj Ján Pavol II., aby sme znova objavili ruženec. Ďalším veľmi dôležitým signálom k tomu pohľadu, alebo k aktivite v rámci ružencových bratstiev bola medzinárodná Kapitula v Providence v Amerike v roku 2001, kde jedným zo záverov celosvetového zhromaždenia dominikánov bol, aby sa tá naša zbožnosť a naša duchovnosť, spiritualita nezliata, alebo nestratila v tých novodobých

snímka: M. Magda

prúdoch a hnutiach, ktoré práve vznikajú. No a práve, že v tých 90. rokoch sme aj my dominikáni na Slovensku prispeli práve k šíreniu novodobých neodskúšaných, dosť emočných hnutí, založených na pocitoch, na zážitkoch. Práve od roku 2003 sa usilujeme naozaj klášť dôraz hlavne na kvalitu, na spôsob života a na zmenu myslenia. Hovorím taký príklad, že to, čo bolo najtypickejšie, alebo najcharakteristickejšie na prvých kresťanoch neboli reči, neboli modlitby, ale spôsob života. To znamená to, o čo sa usilujeme,

postupne aby nás identifikoval spôsob života. A to je to najťažšie.

Čím teraz žijú reholníci dominikáni?

Žijeme rekonštrukciou kláštora, je to vlastne už v poslednej etape. Už o mesiac by mali skončiť práce, niekedy v apríli by sme mali už kolaudovať, v máji sa sťahovať do obnovených priestorov v Košiciach. Tešíme sa, lebo to bola generálna rekonštrukcia, takže ďakujem aj „ruženciárom“, ktorí nás podporovali modlitbami, ale aj finančne, že sa nám túto

veľkú rekonštrukciu podarilo úspešne dokončiť. Tešíme sa aj na návrat, lebo sme žili v provizórnych priestoroch mimo centra mesta. Takže tým teraz žijeme v poslednej dobe.

Poprosil by som vás o odkaz pre čitateľov Spektra a členov ružencového bratstva vo Víťaze. Čím by sa mali nechať viesť, aby aj toto spoločenstvo bolo skutočne živé a spojené s Kristom?

Aby sa nenechali ničím odradiť, aby nádej, ktorú dáva Ježiš, lebo ruženec je práve pohľad na Ježiša s Máriou, teda aby nám ruženec pomáhal zakúšať Boží pohľad, pohľad lásky, prijatia. Vždy, kde sa objavuje na stránkach Svätého písma, na stránkach stretnutia Božieho slova s ľudským slovom, vždy na tých miestach, kde sa objavuje strach človeka zo situácie, ktorú momentálne prežívam, z kríz, z hriechov, z ťažkostí, z beznádeje, zúfalstva, vždy, kde sa objavuje strach človeka, ktorý sa zahľadá na Boha, tak vždy sa na tých miestach objavuje Božie slovo, ktoré hovorí Boh: „Neboj sa, som blízko, som pri Tebe, neboj sa, odteraz už budeš loviť ľudí. Je zmytá Tvoja vina“, ako sme počuli aj v dnešnom Evanjeliu. Takže to osobne nachádzam a toto prajem aj čitateľom Spektra, aby v modlitbe nachádzali stále silnejší zážitok prijatia, pretože najkratšia cesta k Bohu je tu a teraz, najkratšia a najistejšia cesta je z tej situácie, z toho miesta, ktoré práve prežívam.

Ďakujeme za rozhovor.

pripravili: M. Magda
M. Gondová

„Milujte Pannu Máriu, lebo je Vašou Matkou a Vy ste jej deti.“

(Sv. Otec Ján Pavol II.)

Naše ružencové bratstvo: Promótor medzi ruženčiarimi

Stalo sa dňa 7. februára 2010, kedy sa uskutočnila duchovná obnova nášho RB, ktorú viedol dominikán Šimon Tyrol, provinčný promótor pre ruženec. Duchovná obnova sa konala v duchu reformy nášho RB podľa najnovších stanov ružencových bratstiev na Slovensku. Začala sa v kostole sv. omšou a pokračovala v popoludňajších hodinách príhovorom pátra a premietaním dokumentu o vzniku posvätného ruženca a následne ružencových bratstiev a ich reformy. Výklad pátra Šimona Tyrola o sile modlitby ruženca, o jeho hodnotách a dôležitosti v živote človeka a usmerenie, ako vložiť celé svoje vnútro do tejto rozjímavej modlitby, aby sa dosiahol jej plný účinok. Isto neostane bez ozveny. Milí ruženčiari, členovia živého ruženca, počas tejto reformy, ktorá bude trvať zatiaľ bez obmedzenia podľa potreby, nakoľko sme podľa počtu veriacich katolíkov početná dedina, chceme prijať členstvo v RB dobrovoľne a slobodne bez donútenia druhej osoby s vedomím, že ruženec je najkrajšia, najobľúbenejšia, najjednoduchšia modlitba pre každého, ktorej cieľom je večná radosť – nebeská vlasť. Reformu v bratstve začíname zápisom na tlačivo Prihláška do RB, ktoré si môžete vyzdvihnúť v kostole alebo u svojho horlitéľa a po vyplnení vložiť do krabice, ktorá bude k dispozícii v kostole. Na tejto prihláške sú podrobne rozpísané záväzky a práva člena Živého, Svätého a Večného ruženca.

Záväzky a práva člena Živého ruženca:

- je povinný modliť sa každý deň jeden desiatok posvätného ruženca na úmysel za obrátenie hriešnikov a za živých i zosnulých členov RB, za rehoľu dominikánov, za svoju farnosť a za svojich duchovných pastierov (biskupov a kňazov);
- je povinný raz za mesiac sa zísť na spoločnom stretnutí – modlitbe, po ktorom sa uskutoční výmena tajomstiev; čas a miesto stretnutí si dohodnú členovia Živého ruženca sami;
- člen Živého ruženca sa nemôže modliť desiatok namiesto iného člena (manžela, syna, dcéru ...), ktorý sa sám modliť nechce;
- má právo voliť členov finančnej komisie, horlitéľa svojej ruže, horlitéľa bratstva (ak Živý ruženec má jednu alebo dve ruže);
- má právo byť volený.

Záväzky a práva člena Svätého ruženca:

- je povinný pomodliť sa celý posvätný ruženec (tajomstvá radostné, svetla, bolestné, slávnostné) za jeden týždeň na úmysel za obrátenie hriešnikov a za živých i zosnulých členov RB, za rehoľu dominikánov, za svoju farnosť a za svojich duchovných pastierov (biskupov a kňazov);
- modlitbu posvätného ruženca si môže člen ľubovoľne rozdeliť podľa času, ktorý mu vyhovuje, napr. v jeden deň dva desiatky, v iný tri alebo v jeden deň celý ruženec – potrebné je zachovať postupnosť v modlitbe celého posvätného ruženca (najprv sa pomodlíť radostné tajomstvá, potom svetla, bolestné, nakoniec slávnostné);
- člen Svätého ruženca nie je viazaný spoločnými stretnutiami členov Živého ruženca, ale je to vítané.

Záväzky a práva člena Večného ruženca:

- zvolí si svoj pravidelný „čas bdenia“ raz za mesiac alebo raz za rok, počas ktorého sa pomodlí celý posvätný ruženec (najprv radostné tajomstvá, potom svetla,

bolestné, nakoniec slávnostné tajomstvá) s nasledovnými úmyslami: za obrátenie hriešnikov (radostné tajomstvá), za čistotu viery a ohlasovateľov evanjelia (tajomstvá svetla), za večnú spásu umierajúcich (bolestné tajomstvá), za vyslobodenie duší z očistca (slávnostné tajomstvá);

- **pod „časom bdenia“ sa myslí ucelený časový celok – bez prerušenia;**
- je povinný oznámiť horliteľovi bratstva dátum bdenia mesačne alebo ročne a začiatok svojho času bdenia (napr. od 8.00 hod.), ktoré si zvolil;
- **na splnenie povinnosti „času bdenia“ mesačne alebo ročne stačí sa pomodliť súkromne a na ľubovoľnom mieste (doma, v kostole, na ceste...) modlitbu celého posvätného ruženca;**
- člen Večného ruženca nie je viazaný spoločnými stretnutiami členov Živého ruženca, ale je to vítané.

Z prihlásených členov sa urobia nové dvadsaťčlenné ruže, z ktorých sa zvolia horlители jednotlivých ruží. Všetky tieto zmeny budú zverejnené na farskej nástenke pri kostole a v časopise Spektrum. Počas týchto nových zmien, pokiaľ sa neukončia, naďalej sa každý člen modlí svoj desiatok.

Život v RB prináša rôzne otázky, ako aj problémy, ktoré je potrebné riešiť, lebo v opačnom prípade sa môže stať aj to, že RB prestane fungovať tak, ako má. Ako vzniknuté problémy a otázky riešiť? Všetky tieto odpovede nájdeme v stanovách RB na Slovensku, ktoré by nemali chýbať na stole žiadneho horlителя ruže. Horliteľ ruže ich má poznať, ovládať, v prípade, ak jeho člen si žiada informácie o vstupe do RB. Členom v živom ruženci môže byť veriaci človek, ktorý patrí do príslušnej farnosti, t. j. u nás do farnosti Víťaz a zaväzuje sa, že bude si plniť svoje členské povinnosti (denne sa modliť jeden desiatok z ruženca, jedenkrát v mesiaci, prípadne jedenkrát za tri mesiace sa zúčastniť stretnutia a výmeny ružencových tajomstiev). V stanovách RB sú mimoriadne výnimky pre tých členov, ktorí sú na dlhšiu dobu odcestovaní z vážnych dôvodov (práca, štúdium mimo farnosti), no každý mesiac sa informujú o živote ružencového bratstva. V žiadnom prípade nemôže byť členom v RB ten veriaci, ktorý nie je evidovaný trvalým pobytom v príslušnej farnosti, t. j. u nás vo farnosti Víťaz. V tomto Živom ruženci v jednotlivých ružiach budú mať čestné miesto veriaci, ktorí sú chorí a nemobilní. V prípade nedostatku členov môže vzniknúť ruža neúplná, ktorá bude napomáhať k doplneniu ostatných ruží, pokiaľ niekto zomrie alebo sa členstva v RB zriekne.

Milí ruženčiar! a všetci, čo sa radi modlíme, či meditujeme sv. ruženec, nemajme obavy z týchto nových zmien, ale majme radosť z toho, ako nám to páter Šimon Tyrol zdôrazňoval, že sa oslobodíme od donútenia vstupu do RB a prijímame svoje členstvo dobrovoľne a slobodne. Modliť sa ruženec je ako ruka matky na detskej kolíske, je ako znamenie, že sme sa zriekli namáhavých úvah o modlitbe, aby sme tým uznali svoju slabosť a nedokonalosť. Ak mladý človek neoblubuje ruženec a tvrdí, že sa pri ňom nudí, nenaliehajme, je preňho lepšie, ak sa pomodlí inú jeho srdcu milú modlitbu, alebo ak si prečíta úryvok zo Sv. písma. Ruženec je nezrozumiteľný pre človeka s pozemským zmýšľaním. Je to modlitba pochopiteľná pre ľudí čistého, úprimného, jednoduchého srdca.

Na záver sa touto cestou chcem za celé RB vo Víťazi srdečne poďakovať pátrovi Šimonovi Tyrolovi, ako aj nášmu duchovnému otcovi Oliverovi za príjemné stretnutie v kostole, ako aj v katechetickej miestnosti na fare, ktoré duchovne obohatilo naše cirkevné spoločenstvo. Preto im vyprosujeme od nášho Nebeského Otca hojnosť Božích milostí, ochranu a pomoc Ružencovej Panny Márie, nech Duch Svätý neustále vkladá do ich úst slová, ktoré ľudí potešia a povzbudia v každodennom živote.

Emília Uličná, horliteľka RB

Prísľuby Panny Márie zjavené bl. Alanovi

1. Všetkým, ktorí sa budú zbožne modliť môj ruženec, sľubujem svoju zvláštnu ochranu a hojnosť milostí.
2. **Tí, ktorí v modlitbe ruženca vytrvajú, dostanú zvláštnu milosť.**
3. Ruženec bude mocnou ochranou proti peklú; zničí zlo, zbaví svet hriechu a záženie blud.
4. **Ruženec rozhojní čnosť a obsiahne pre duše hojné Božie milosrdenstvo. Odvráti srdcia ľudí od lásky k svetu a jeho marnosti a pozdvihne ich k túžbe po večných veciach. Ó, tie duše sa posvätia týmto prostriedkom.**
5. Tí, čo sa mi odovzdajú cez ruženec, nezahynú.
6. **Toho, kto bude zbožne recitovať môj ruženec, uvažujúc nad tajomstvami, nikdy nepremôže nešťastie. Nezažije Boží hnev a nezomrie náhlou smrťou. Hriešnik sa obráti; vytrvá v milosti a zaslúži si večný život.**
7. Kto sa zasväťí môjmu ružencu, nezomrie bez sviatostí Cirkvi.
8. **Tí, čo budú verne recitovať môj ruženec, budú počas svojho života a po smrti účasť Božieho svetla a plnosť Jeho milostí, vlastných svätým.**
9. Ihneď vyvediem z očistca duše zasvätené môjmu ružencu.
10. **Deti môjho ruženca sa budú tešiť veľkej slávy v nebi.**
11. Čo budeš žiadať prostredníctvom ruženca, dosiahneš.
12. **Tým, ktorí budú šíriť môj ruženec, sľubujem pomoc vo všetkých ich potrebách.**
13. Dosiahla som od svojho Syna, že všetci členovia ružencového bratstva budú mať svojich orodovníkov v živote a v smrti, celý nebeský dvor.
14. **Tí, ktorí sa zbožne modlia môj ruženec, sú moje milované deti, bratia a sestry Ježiša Krista.**
15. Zasvätenie sa môjmu ružencu je zvláštne znamenie predurčenia.

NÁZORY a SVEDECTVÁ

Ako mať živé spoločenstvo s Duchom svätým

V našej farnosti tohto roku príme z rúk otca biskupa sviatosť birmovania 90 kandidátov. Vieme, že mnohí naši mladí si ani neuvedomujú, čo so sviatosťou „kresťanskej dospelosti“ prijímajú.

Chlapci a dievčatá, kandidáti na sviatosť birmovania!

Prvým predpokladom mať živé spoločenstvo s Duchom svätým je viera, poslušnosť a vernosť Duchu svätému, ktorý k nám hovorí cez naše svedomie, cez Božie slovo a náuku Cirkvi.

Vo sviatosť birmovania dostanete dar Ducha svätého. Ak s ním budete spolupracovať, objaví sa vo Vašom živote ovocie Ducha svätého. V liste svätého apoštola Pavla Galaťanom (6,5, 22-23a) čítame:

„Ale ovocie Ducha svätého je láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrota, vernosť, miernosť a zdržanlivosť.“

Všetci túžime po takýchto hodnotách. Žiaľ, máme skúsenosti so skutkami tela, ako ich vymenúva svätý Pavol v liste Galaťanom (5,19-21a). Hovorí:

„A skutky tela sú zjavné: je to smilstvo, nečistota, chlipnosť, modloslužba, čary, nepriateľstvá, sváry, žiarlivosť, hnevy, zvady, rozbroje, rozkoly, závisť, opilstvo, hýrenie a im podobné.“

Iste sa bránime pred takýmito skutkami. Ak nebudeme spolupracovať s Božou milosťou, objaví sa v našom živote skutky tela pre našu vlastnú škodu.

Zachovajte si vernosť Duchu svätému, lebo On je zárukou, že sa vo Vašom živote objaví Jeho ovocie. Aby sa Vám to darilo, budeme vás podporovať modlitbami.

Modlitba za birmovancov:

Klaniame sa Ti, Duchu Svätý, opravdivý Bože, ktorý od večnosti rovnako pochádzaš z Otca i Syna. Prosíme Ťa za kandidátov birmovania, aby sa počas celého roka zodpovedne pripravovali na túto sviatosť. Nevzdaluj sa od nich a chráň ich pred každým hriechom.

Pán Ježiš hovorí: „Ja som viční, vy ste ratolesti, kto ostáva vo mne a ja v ňom prináša veľa ovocia, lebo bez mňa nemôžete nič urobiť.“

Ó, Duchu svätý, pomáhaj im v tejto príprave. Osvecuj a vyučuj ich rozum. Daj, aby vždy a všade plnili Božiu vôľu. Amen.

Svätá Terezka od malého Ježiša povedala o sviatosť birmovania tieto pekné slová:

„S veľkou starostlivosťou som sa pripravila na návštevu Svätého Ducha. Nemohla som pochopiť, že sa tak málo starostlivosti venuje prijatiu tejto Sviatosti Lásky. Že sa jej nevenuje viac pozornosti. Ach, aká šťastná bola moja duša! Ako apoštolí očakávala som prislúbeného Tešiteľa. Tešila som sa, že čoskoro už budem dokonalou kresťankou a moje čelo bude naveky poznačené týmto tajomným krížom. V tento deň som prijala silu trpieť, ktorú som veľmi potrebovala, lebo mučeníctvo mojej duše malo už čoskoro začať.“

(Katholisches Hausbuch, 1960)
spracoval: Ján Velčok
snímka: M. Magda

Kňaz a pastoračia v digitálnom svete: Nové médiá v službe Slovu

Posolstvo Svätého Otca sa sústreďuje na pastoračnú stránku pôsobenia kňazov vo všeobecnej misii evanjelizácie a komunikácie. Kňazi sú pozvaní oceniť veľký potenciál nových technológií, aby ohlasovali dobrú zvesť o Božej láske všetkým ľuďom, v stále väčšom meradle a priamejšie, prekonávajúc všetky druhy hraníc. To je umožnené využívaním nových technológií na oslovenie poslucháčov, na ich pozvanie uvažovať o základných otázkach, týkajúcich sa zmyslu a cieľa života, a ponúknuť im nesmiernu múdrosť našej tradície. Kňaz je pozvaný do digitálneho sveta ako Boží muž.

Komunikačné úsilie kňaza sa musí zrodiť z jeho osobného hlbokého načúvania Božiemu slovu a z jeho kontemplovania. Používanie nových médií v tejto súvislosti by malo odrážať „silnú kňazskú spiritualitu, zakorenenú v neustálom dialógu s Pánom,“ a táto úloha by mala byť vykonávaná „s evanjeliom v našich rukách, a v našich srdciach“.

Internetové zdroje, ako sú obrázky, videá, animácie, blogy, či internetové stránky, môžu kňazi využívať na ohlasovanie evanjelia. Pápež trvá na tom, aby sa tak dialo kompetentným a adekvátnym spôsobom.

Pápež pozýva kňazov, a prostredníctvom nich všetkých veriacich, aby používali internet na vytváranie priestoru pre dialóg, kde sa kresťania, veriaci iných náboženstiev, i neveriaci, môžu navzájom stretávať v úcti-

vom hľadaní pravdy a múdrosti. Ak všetci zúčastnení prispejú svojimi najhlbšími presvedčeniami a vierou k tomuto dialógu, pomôže to „vnieť dušu do komunikačnej siete, ktorá tvorí web“.

Rozvoj nových technológií a digitálneho sveta predstavuje podľa Svätého Otca nesmiernu možnosť pre ľudstvo ako celok, aj pre každého jednotlivca, a môže fungovať ako stimul pre stretávanie a dialóg: „Ale tento rozvoj zároveň predstavuje veľkú príležitosť pre veriacich. Žiadne dvere by nemali byť zavreté pred tými, ktorí sa v mene zmŕtvychstaleho Krista usilujú priblížiť ostatným. Špeciálne kňazom nové médiá ponúkajú nové a ďalekosiahle pastoračné možnosti, povzbudzujú ich k vyjadreniu univerzality poslanca Cirkvi, k budovaniu veľkého a skutočného priateľstva, a k svedčeniu v dnešnom svete o novom živote, ktorý pochádza z načúvania evanjeliu Ježiša, večného Syna, ktorý k nám prišiel, aby nám priniesol spásu. Zároveň musia mať kňazi neustále na zreteli, že konečné ovocie ich služby pochádza zo samotného Krista, ktorého stretli a ktorému načúvali v modlitbe, ktorého ohlasovali v kázniach a žili svedectvom, z poznaného, milovaného a sláveného v sviatostiach, predovšetkým v Najsvätejšej Eucharistii a sviatosti zmierenia.“

Posolstvo pápeža Benedikta XVI. k 44. Svetovému dňu spoločenských komunikačných prostriedkov

Desať kvapiek proti nepozornej modlitbe

1. Nepovažuj za modlitbu to, čo je iba vnútorný film voľne plynúcich myšlienok.

2. Nevstupuj do modlitby roztržitý. Na chvíľu sa stíš, uvedom si, že začínaš rozhovor s Bohom.

3. Vytvor si prostredie. Prejdi do inej miestnosti, na balkón, na dvor, zaujmi primeranú polohu.

4. Prijmi všetky ťažkosti so sústredenosťou. Pokora je predpoklad modlitby. Keď sa hneváme na vlastnú roztržitosť, stáva sa ešte silnejšia.

5. Poslúž si aj radami psychológov. Základom modlitby je však živý vzťah s Bohom. Modlitbu spoj s obetou. Láska sa živí obetou a modlitba láskou.

6. Živ modlitbu práve tým, čo ťa vyrušuje. Obavy a túžby, ktoré nás naplňajú, najčastejšie odvádzajú od modlitby. Neodháňaj ich, začni sa modliť za to, čo práve naplňuje tvoje srdce.

7. Modlitba je dialóg medzi Bohom a človekom a každý človek je roztržitý. Predstúp pred Božiu tvár i so svojou roztržitosťou.

8. Osvoj si silnú myšlienku, biblický citát, ktorý ti je blízky a často sa ním povznášaj k Bohu. Spoj si s modlitbou niektoré miesta: schody, výťah, či úsek chodníka, kde si privykneš modliť sa za prácu či rodinu.

9. Nepodceňuj ústne modlitby. Silno ťa podržia práve v nepozornosti, únave a duchovnej prázdnote.

10. Vytrvaj v modlitbe i napriek nepozornosti. „Aj keby ste počas modlitby nerobili nič iné, len vždy znova brali vaše srdce a kládli ho vedľa Pánovho, čas takejto modlitby bude dobre prežitý.“

Sv. František Saleský

Kríza Kríza Kríza Kríza

Kríza, ako slovo je v dnešnej dobe veľmi „populárne“. Odhliadnuc od významu jeho obsahu, skúsme sa nad ňou zamyslieť. Ponúkam vám dva pohľady na krízu a jej dôsledky. Tieto dva pohľady, ktoré sú časovo posunuté skoro o jedno storočie majú však jedno spoločné – morálne hodnoty ako východisko z krízy! Zhodujú sa že, bez morálnej obrody nás samých, bez zmeny nášho myslenia a bez zmeny našich pohľadov na hodnoty, ktoré zostavil náš Stvoriteľ, východisko z krízy neexistuje!

PŘELOM HOSPODÁŘSKÉ KRIZE?

Nevěřím
v žádné
přelomy samy
od sebe. To,
čemu jsme
zvykli říkat
hospodářská
krize, je jiné
jméno pro
mravní bídu.

Mravní bída je příčina.

hospodářský úpadek je následek. V naší zemi je mnoho lidí, kteří se domnívají, že hospodářský úpadek lze sanovat penězi. Hrozím se důsledku tohoto omylu. V postavení, v němž se nacházíme, nepotřebujeme žádných geniálních obrátů a kombinací. Potřebujeme mravní stanoviska k lidem, k práci a veřejnému majetku. Nepodporovat bankrotáře, nedělat dluhy, nevyhazovat hodnoty za nic, nevydírát pracující.

Tomáš Baťa, 1932

Vo svete vládne kríza. Vraví sa o nej ešte aj dnes na prahu nového roka. Kríza, tá ekonomická. Ale je jediná? Azda niet človeka, ktorý by sa na prelínaní starého a nového roka nezamýšľal nad svojou minulosťou, ale aj budúcnosťou.

Najprv k tej minulosti. Vy starší si istotne pamätáte na časy, kedy boli dlhé rady pred obchodom na citrusové plody, jeden druh jogurtov, fronty na bicykle (vtedy bol hit bicykel značky Favorit). Vrcholom zábavy bol magnetofón Tesla a auto bolo azda v každom piatom dome. Dnes je to posunuté kdesi inde, kdesi vyššie. Máme počítače s internetom, malícke mobilné telefóny s farebným TFT a digitálnym fotoaparátom, MP3 prehrávače, USB kľúč, doma domáce kino - dnes bežné veci. Ale došli sme až do takej situácie, že napr. ak sa nám pokazí mobilný telefón, tak potrebujeme nový, lebo život bez telefónu si už nevieme predstaviť. Alebo ak sa nám pokazí počítač, tak potrebujeme nový, lebo si povieme, že bez internetu sa nedá žiť.

A tak doba, v ktorej žijeme, vychováva z ľudí konzumentov tovaru a život premenila na nenásytnú kultúru prepychu. A sme pri koreňoch ekonomickej krízy. Ľudia chceli čím ďalej, tým vyšší štandard (samozrejme, že nie všetci), chceli tie najmodernejšie výtobytky doby a pritom sa nezamýšľali, či na to majú alebo nie. Samozrejme, že existuje systém pôžičiek, a tak si mnohí na uskutočnenie vyššieho štandardu peniaze požičali. Odrazu sa zistilo, že peňazí v bankách niet. Tie vyhlásili bankrot, návajúže nato začali padať firmy, menšie aj väčšie, dokonca aj gigant a ťahúni štátnych ekonomík. A napokon prišla kríza, tá ekonomická, o ktorej sa vraví už

viac ako rok.

Ale, dovoľm si povedať, že nie je jediná. Ak sa opäť zahľadíme do minulosti (10-15 rokov naspäť), tak prideme k tomu, že čím ďalej, tým viac prichádza aj kríza spoločnosti a v spoločnosti konkrétnejšie kríza morálky a hodnôt.

Dnešná doba človeka vtiahla nielen do konzumizmu, ale aj do liberalizmu. Žije sa v mene tzv. slobody, v ktorej je všetko dovolené. A tak v dnešnej dobe stretáme deti vo veku 13,14 rokov nad ránom na ulici, ktoré sa práve vracajú z diskotéky, dnes nájdeme 13,14-ročné deti, ktoré to na Silvestra preženú s alkoholom, nájdeme 15-ročného chlapca, ktorý to preženie s drogami. Už nehovorím o veciach, ktoré v minulosti boli tabu. V liberalizme je teda všetko dovolené. Aj to, čo je nemravné, podáva sa ako povolené, pričom sa argumentuje rôznymi právami a osobnými slobodami. V takto vytvorenom svete sa všetko duchovné a to „božie“ vytráca a podáva sa ako zastaralé, nemoderné, kdesi zo stredoveku, atď. Vravím si, že aj to je kríza, kríza jednotlivcov utvárajúcich spoločnosť. Kríza morálky a tých pravých, duchovných hodnôt. A práve táto kríza je ešte závažnejšia.

Možno si povieme, že sa to k nám po nežnej revolúcii dostalo a prišlo tak tichučko, že sme to ani nezbadali. Po nežnej revolúcii začali k nám prúdiť také výrobky a reklama bola, vlastne aj je taká úderná a taká silná, že človek jej podľahne a tým pádom pomaličky a tichučko sa z neho stane veľký konzument. Programy a filmy v televíziách, články v časopisoch sú také úderné a silné, že človek im podľahne a stáva sa z neho liberál. Veď dnes

snímka: P. Spusta

napr. film, ktorý televízia dávala v minulosti v neskorých večerných hodinách s hviezdičkou, si môžu pozrieť deti o 15:00 hod. popoludní. Dnes sa pred obrazovkou uznávajú a uctievajú tí, ktorých voláme celebrity alebo smotánka. Dokonca sa nám predkladajú ako vzory, teda akoby nám podsúvali mienku, že aj my takí chceme byť. Sú aj takí ľudia, ktorí nemajú problém priznať sa pred obrazovkou k homosexualite, k drogám, k rozvodom z banálnej príčiny, k neviazaným vzťahom, k interrupciám a predkladajú to ako „normálne“ a „samozrejmé“ veci, ktoré vraj dnes patria k životu. Obdivujeme zabávačov, ktorí hrubosťou, vulgárnosťou a perversitou reprezentujú krásu a šťastie života a pritom sa zabúda na čestných a obetavých ľudí. Tí sa do popredia dnešnej spoločnosti len ťažko prebijú, dokonca sa odsúvajú.

Samozrejme, že nie každý podľahne sile konzumizmu a liberalizmu, sile, ktorá degraduje u ľudí mo-

rálku a pravé hodnoty. Našťastie sú medzi nami aj takí, ktorí si to čestne držia a stále žijú. Ako to robia? Často hľadajú na Boha, počúvajú Jeho slová a vo svojom živote s ním kráčajú. Viac sledujú život Krista a snažia sa mu pripodobniť. Aspoň tá snaha tam je. Aj Cirkev vždy hlásala pravdu a bránila pravdu a tým aj bráni človeka, jeho hodnoty, jeho život. Robí to tým spôsobom, že ohlasuje Krista.

Každý mŕňajúci sa rok je pre nás výzvou, aby sme prehodnotili svoje konanie, svoje kráčanie, či to dobre idem, či to dobre žijem a pod.

Ekonomická kríza vraj sa už pomaly dvíha a analytici predpovedajú lepší vývoj. Môžeme to povedať aj o kríze morálky a hodnôt? Dvíha sa k lepšiemu?

Ak sa má aj ona dvíhať k lepšiemu, tak sa musí začať nie od národa, ale od jednotlivca, ktorý tvorí národ. Preto každý deň nového roka je pre nás príležitosťou k zmene.

Peter Juhás, kaplán

Svätá omša VIII.

Státie

Postoj pripravenosti vyplniť príkaz. Pred pánom stáli sluhovia a čakali na jeho rozkaz. Stáli so založenými, alebo zopätými rukami, akoby tým dávali najavo: „Pane, ja zastavujem svoje ruky, nič nerobím, aby mi neušlo ani jedno tvoje slovo, aby som tvoj rozkaz vyplnil čo najlepšie.“

Je to aj postoj úcty. Predstavte si, že vojaci odpočívajú, ležia alebo sedia. Zrazu vstúpi do izby dôstojník a ten, ktorý má medzi nimi najväčšiu hodnosť, hneď zavolí: „Končiť, pozor!“ Všetci stoja v pozore, kým dôstojník nedá pohov. O koľko je väčší Boh ako dôstojník. Tým nechcem zhadzovať dôstojnosť vojakov z povolania, práve naopak, zaslužia si našu úctu, lebo nás chránia a svoj život dali do služieb vlasti. Chcem len porovnať, ako sa dokážeme postaviť do pozoru pred predstaveným a ako to ignorujeme v prípade Boha. No on nás aj tak „uznal za hodných stáť pred jeho tvárou a jemu slúžiť“ (druhá Eucharistická modlitba).

Kráčanie

To nie je šprint na svoje miesto, ale má to byť výrazom našej príslušnosti k Bohu, lebo sme na jeho obraz. Kráčanie má byť dôstojné, rázne, isté, nie kolísavé (ako námorník), ale prirodzené, nie komické ako napr. Chaplin na zákrute. Mali by sme si to uvedomiť, ku komu sa približujeme a to nám pomôže viac sa sústrediť pri ostatných gestách.

Bitie v prsia

Tak ako sme nepochopili niektoré sviatosti, tak je to aj s týmito

ilustračná snímka: M. Magda

gestom. My ho robíme tým spôsobom, že palec vystrieme nad zovretú päšť a ním naznačujeme úder. Je to síce symbolické gesto (to znamená, že nahrádza skutočný úder), ale pozrime, sa čo pri tom hovoríme: „Vyznávam... som zhrušil myšlienkami, slovami, skutkami a zanedbávaním dobrého...“. Keď ľudia išli dolu z Golgoty a bili sa v prsia, tak to len tak dunelo, aby dali najavo ako veľmi to ľutujú. Možno to boli práve títo ľudia, ktorí potom na Petrovo kázanie hneď prijali vieru v Ježiša. Koľkí z nás kresťanov robíme toto gesto niekoľko rokov, ale nechceme tak prijať Ježiša ako títo ľudia, ktorí síce odsúdili Ježiša na smrť (tu musím povedať, že jediným zodpovedným za Ježišovu smrť je hriech. Aj ja som spáchal hriech, takže jediným zodpovedným za

Ježišovu smrť som JA, za čo „mi patrí zahanbená tvár“ porov. Dan 9, 7), ale po tomto geste, keď sa bili v prsia, prijali vieru v Neho. Boli potom prenasledovaní, ale neodhodili od seba vieru v Ježiša. Možno, keby sme robili toto gesto dôveryhodnejšie, aby to zadunelo v našom vnútri, toto gesto by nám povedalo: Preber sa! Čo to robíš, ako môžeš ďalej tak žiť...?! Mali by sme zatriať naším vnútrom poriadnym úderom, aby sme začali žiť, ako sa na kresťanov patrí. Tu je potrebné tiež povedať, aby ten úder do prs bol „v duchu a v pravde“ (Jn 4, 23), aby sme skutočne vo svojich srdciach ľutovali, nielen navonok a boli skutočne rozhodnutí skončiť s hriechom, čiže robili všetko preto, aby sme sa vždy hriechu vyhýbali.

„Všetko o sv. omši“ Mgr. Vladimír Balucha

Ahoj deti!

D ako Duch Svätý
Človek, ktorý nie je napl-
nený Duchom Svätým je ako
nenafúkaný balón - prázdny,
sklesnutý, s ktorým si neužije-
me veľa zábavy.

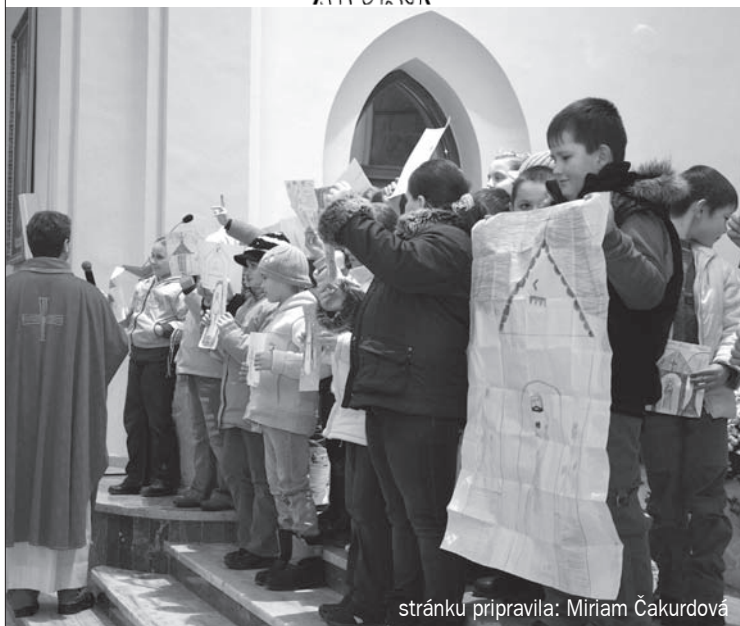
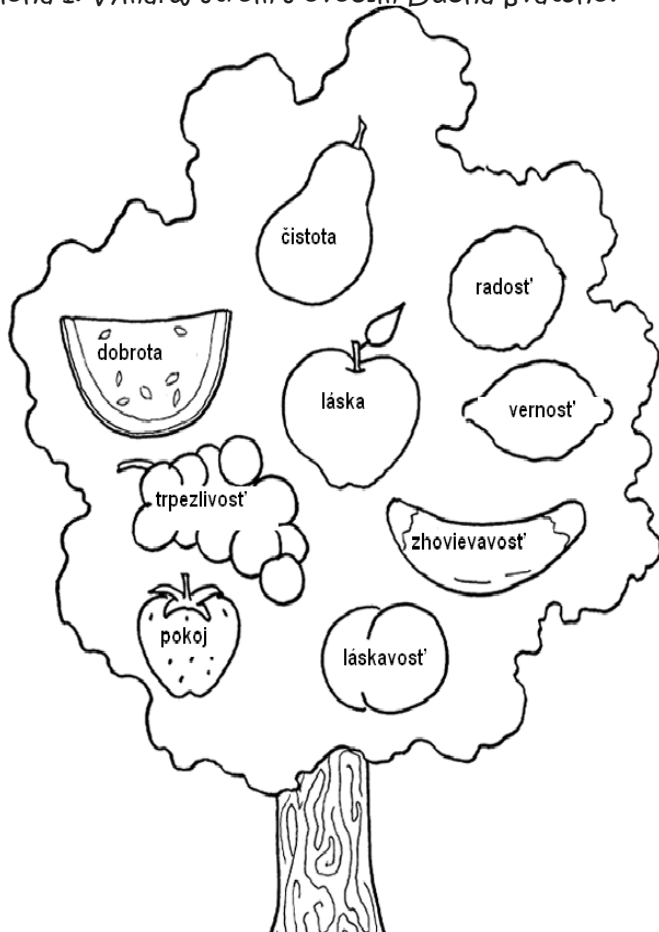
Kto je Duch Svätý?

Duch Svätý je spolu s Ot-
com a Synom v jednom súčas-
ťou najsvätejšej Trojice. Je to
tajomstvo a Boh chce, aby sme
tomuto tajomstvu verili. Pred-
stavte si tri nezapálené svieč-
ky. Ak jednu z nich zapálite,
od nej zapálite aj tie ostatné.
Rozžiaria sa tri oddelené pla-
mienky, ktoré sú však rovnaké.
Ak by ste dali plamene dokopy,
vznikol by len jeden, ale sviečky
by boli tri. Taký je Duch Svätý.

Čo robí Duch Svätý? Duch
Svätý pôsobí ako láska medzi
Otcem a Synom. A touto
láskou nám umožňuje milovať
Boha a blížnych. Pomáha nám
rásť vo viere a upevňovať ju.
Dáva nám energiu, aby sme
mohli iným pomáhať a učiť ich.
Ochraňuje nás v pokušeniach.

Dary Ducha Svätého: je ich
spolu sedem - dar múdrosti,
dar rozumu, dar rady, dar sily,
dar poznania, dar nábožnosti
a dar bážne voči Bohu.

Úloha 1: Vymal'uj strom s ovocím Ducha Svätého.

stránku pripravila: Miriam Čakurdová

Duchovnosť a psychológia

Časť XII.

Hodnotový konflikt

Dávna múdrosť vraví, že ak sa dvaja hádajú, obaja sú vinní. Nuž a či konflikt prerastie do väčšieho, záleží taktiež od oboch strán. Ako k tomu dôjde? Jeden z účastníkov stretu hovorí či robí niečo, čo druhého uráža. Niečo nepekne, čo znižuje dôstojnosť druhého človeka. Druhý spätne agresívne, hnevivo reaguje. Správa sa podráždene, s odstupom. Prerušuje rozhovor a vtedy začína konflikt naberať obrátky.

Ludí nemôžeme donútiť správať sa, ako by sme chceli my. Ale môžeme sa naučiť správne reagovať a správať sa v konfliktných situáciách. Môžeme sa naučiť konfliktné správanie nepodporovať, neprilievat olej do ohňa. Ale ani to nás ešte úplne neoslobodí od konfliktu. Avšak môžeme dosiahnuť, že konfliktov bude určite menej a budú viac konštruktívne.

V našom predošlom článku sme vám, milí čitatelia, rozprávali o piatich variantoch správania sa v konfliktných situáciách. Rozoberali sme ich plusy a mínusy. No tieto znalosti sú zjavne nedostatočné pre sebaisté a úspešné správanie sa v konfliktných situáciách. Konflikt je jav zložitý. Podieľa sa na ňom veľa faktorov, napr. množstvo účastníkov, predmet konfliktu, (to, prečo konflikt vznikol), stupeň emocionálnej zainteresovanosti. Umenie správne rozpoznať, k akému konfliktu sa schyľuje, zaiste pomáha konflikt odvrátiť a vyriešiť.

Podľa príčiny poznáme tieto druhy konfliktov:

1. **Informatívny konflikt** – vzniká v súvislosti s nedostatkom, nadbytkom informácií, či ak je informácia skreslená.
2. **Štruktúrny konflikt** – vzniká, ak požiadavky, ktoré človeku predkladáme, nezodpovedajú jeho danostiam.
3. **Vzťahový konflikt** – vzniká, ak dôjde k zrážke zameraní stereotypov a očakávaní
4. Konflikt v správaní – je to konflikt, ktorý vzniká pri narušení noriem alebo pravidiel vzájomnej komunikácie a prejavuje sa pri nadbytku negatívneho správania.
5. **Hodnotový konflikt** – je to konfliktná situácia, v ktorej sú nezhody medzi účastníkmi spojené s ich hodnotovými systémami a presvedčením. A práve o tomto konflikte chceme pohovoriť podrobnejšie.

Hodnotový konflikt sa javí ako najťažší zo všetkých vymenovaných druhov konfliktov. Protiklady hodnôt môžu urobiť z ľudí nepriateľov, ktorí sa nevedia pomeřit. Ak takýto konflikt prejde do zrážky ideológií, môže zapríčiniť vojnové konflikty medzi zúčastnenými stranami, národmi a štátmi. Terorizmus v súčasnom svete, náboženské a etnické rozbroje sú príkladmi tohto druhu konfliktu. Hodnotový konflikt v hocikakom tvare sa reguluje najťažšie. Nepomôžu nijaké priame dohody, ani sprostredkovatelia, usilujúci sa o zmierenia zúčastnených strán.

Hodnotový systém človeka totiž odráža to, čo je pre neho najdôležitejšie. To, čo má pre neho osobný zmysel (ide o tzv. „srdcovú záležitosť“), to, čo ho premieňa. Má taktiež veľký vplyv na človeka, na výber jeho profesie, ako bude tráviť voľný čas a na jeho vzťahy s okolitými ľuďmi. Napr. ak sa hovorí o práci, hodnotou bude to, v čom človek vidí základný zmysel svojej práce. Práca môže byť pre jedného človeka zdroj jeho existencie. Pre iného zasa znamená jeho sebarealizáciu a pre ďalšieho, že ňou slúži iným ľuďom. Hodnotami vzťahov v rodine bude to, v čom manželia vidia zmysel rodiny: vychovať deti, uspokojiť osobné potreby a uskutočňovať lásku. Spomínané je teda príkladom rodinných hodnôt.

Do systému základných hodnôt človeka patrí aj jeho svetonázor, viera, morálka a iné pre neho dôležité predstavy o živote. Hodnotový systém človeka teda odráža jeho subjektívny zmysel života.

Kedy dôjde k hodnotovému konfliktu? Ak dôjde k stretnutiu protichodných hodnôt zúčastnených strán. Napr. jeden z partnerov sa orientuje na materiálne hodnoty, druhý na duchovné. Iný zastáva hodnotou principiálneho nenásillia a dobrá a druhý je za výhodné kompromisy. Jeden partner sa napr. správa ako „večný džiník“ a druhý ťahne k pôžitkárstvu. Hodnotový konflikt môže vznikat i vtedy, ak ľudia vyznávajú zhodné hodnoty, ale ich hodnotový rebríček je rôzny. Napr. muž i žena uznávajú ako hodnotu prácu i domov. Ale pre muža je prvoradá

práca, kým pre ženu domov. V situácii výberu už toto samo je predpokladom vzniku konfliktu.

Podstatou pre vyriešenie hodnotových konfliktov je tolerancia. Bez nej nie je možné a ani nemá zmysel začínať riešiť tento konflikt. Tolerancia je prijatie hodnôt druhého človeka. Úcta, uznanie jeho práva veriť v to, v čo verí. Teda mať právo žiť svoj život tak, ako on považuje za správne. Tolerancia je prijatie „iného“ v jeho odlišnosti bez podráždenia a vnútorného protestu, bez želania prerobiť ho na svoj obraz. Tolerancia znamená „stop“ každému násiliu – fyzickému, duchovnému a psychologickému.

Ludia majú často sklon „prevychovávať“ jeden druhého, t.j. vnucovať svoje názory, svoje pohľady, chute, argumentovať sa, prevracáť názor a podobne. Nuž a práve toto je najčastejšou príčinou konfliktov. Dale Carnegie, americký psychológ, autor mnohých bestsellerov komunikácie a rečníckeho umenia, vyzýva vyhýbať sa sporom, lebo sú pozbavené všetkých princípov a zásad. Cez nich nie je možné dosiahnuť cieľ ani priniesť nijaký úžitok v hodnotovej orientácii: „Vyhýbajte sa sporom ako štrkáčom... V deviatich prípadoch z desiatich po skončení sporu je každý z účastníkov konfliktu ešte viac presvedčený, že absolútnu pravdu má on“. Predovšetkým je potrebné vyhýbať sa nekultúrnym spôsobom sporov čo do formy a obsahu.

Andrzej Grzegorzcyk, poľský filozof a logik, sformuloval „morálny ideál správania sa počas konfliktu“: „Druhý človek je hoden úcty a lásky aj vtedy, ak vystupuje voči mne.“ Preto je východiskovou pozíciou v situácii hodnotového konfliktu tolerancia, prijatie, láska. A čo možno robiť ďalej? Stratégia spolupráce pri riešení hodnotových konfliktov spočíva v tom, aby sme našli spoločné hodnoty prijímané oboma partnermi a na tomto základe sme hľadali cesty vedúce k mierovému životu a spolupráci.

Je ešte jeden spôsob riešenia hodnotového konfliktu - presvedčanie. Ale! Nie slovné, hádkou, nátlakom, ale svedectvom. Svojím životom, ohlasovaním svojho hodnotového systému. Ide o presvedčanie osobnými skutkami. Tento spôsob vyriešenia konfliktu však potrebuje svoj čas.

Zásoba prostriedkov riešenia hodnotových konfliktov nie je veľmi bohatá – tolerancia, hľadanie jednoty a svedectvo. Veľmi často kvôli rozdielom v hodnotových systémoch, a z toho vznikajúcich konfliktov, prakticky nie je možná vzájomná komunikácia a vzťahy. Ale ak sa s človekom rozídeme dôstojne, ak druhému neubližujeme, nezraňujeme ho počas hodnotového konfliktu, potom sa vždy môžeme tešiť, že sme rozdielni. Práve vďaka tomu sa svet i my stávame bohatšími.

Miroslav a Lília, Sankt-Peterburg, snímka: Marcel Rosival

Trampoty v manželstve

Čo musia mať manželia?

- **dobrá hlavu**, pretože ju často stratia,
- **dobré zuby**, pretože musia často kadečo prehryzáť,
- **dobrý chrbát**, pretože toho musia často veľa uniesť,
- **dobrý žalúdok**, pretože musia často stráviť tvrdé sústa,
- **dobré nohy**, pretože ich často tlačia topánky hneď na mnohých miestach.

Jednoducho trpezlivosť patrí k hlavnej výzbroji, ktorú si manželia nesmú zabudnúť vziať so sebou na spoločnú životnú cestu.

XLII. Dôstojnosť dieťaťa, rodičov a ich vzťahu

Život nás učí, že manželská láska je základným kameňom každého života. Neplodnosť je veľkým a skutočným problémom, ktorý v posledných rokoch veľmi narastá. Dnes existuje veľa bezdetných manželstiev. Reakciou na neplodnosť je stále rastúci a nekontrolovaný priemysel technológií asistovanej reprodukcie.

Hoci túžba prekonať neplodnosť je bezpochyby legitímna, treba zohľadniť niekoľko dôležitých morálnych princípov. **Aj keď je túžba mať deti sama o sebe dobrou a nutnou potrebou manželov, neospravedlňuje však ľubovoľný spôsob získania dieťaťa.** Napríklad únos dieťaťa je zlý bez ohľadu na to, ako veľmi manželský pár po dieťati túži. Podobne je podľa učenia Cirkvi zlé aj „**vyrábanie detí pomocou technologických postupov.** V oboch prípadoch ide o dobrý cieľ (túžba mať dieťa), ale je zvolený zlý prostriedok.

Trýzeň a veľká bolesť neplodných párov nesmieme nijako ignorovať. Ale pri laboratórnom generovaní ľudského života je v stávke omnoho viac, ako sa na prvý pohľad zdá. Učenie Cirkvi o odmietaní určitých technológií asistovanej reprodukcie vyvoláva množstvo otázok a námietok.

Je potrebné, aby sme sa vážne zamysleli nad položenými otázkami

a následne nad dopadom svojich odpovedí:

- 1. Sme pánmi ľudského života?**
2. Je dieťa Boží dar?
- 3. Môžeme dar vyžadovať?**
4. Majú manželia právo na deti za každú cenu?
- 5. Majú manželia vôbec nejaké právo na deti?**
6. Môžeme slobodne určovať, čo je dobré a čo zlé?
- 7. Je účelom Božích prikázaní priniesť nám šťastie alebo nám v šťastí brániť?**

Cirkev by protirečila sama sebe, keby neučila o nemorálnosti niektorých spôsobov generovania života. Učenie Cirkvi o technológiách asistovanej reprodukcie je jednoducho povedané druhou stranou mince učenia o kontrole počatia. **Zatiaľ čo antikoncepcné metódy kontroly počatia oddelujú sex od detí, mnoho technológií asistovanej reprodukcie oddeluje deti od sexu.**

Vytrvalosť v zastavaní sa významu lásky, života a manželstva, významu, **prečo sme boli stvorení ako muž a žena na Boží obraz vyžaduje, aby spojenie medzi sexom a deťmi, deťmi a sexom nebolo nikdy bez ohľadu na okolnosti a motívy prerušené.**

Základný morálny princíp Cirkvi, ktorý sa týka technológií asistovanej reprodukcie, znie takto: **ak daná**

lekárska intervencia asistuje manželskému objatiu pri dosahovaní jeho prirodzeného cieľa, môže byť morálne akceptovateľná, dokonca chváľhodná. Ak však nahradzuje manželské objatie ako prostriedok, ktorým je dieťa počaté, nie je v súlade s Božím zámerom pre ľudský život.

Oddelenie počatia od milujúceho objatia sa manžela a manželky vtedy nielenže podnecuje mnoho ďalšieho zla, **ale aj protirečí dôstojnosti dieťaťa, dôstojnosti manželov a ich vzťahu a nášmu postaveniu stvorených bytostí.** Teraz sa pozrime na každý z týchto problémov osobitne.

Podnecovanie ďalšieho zla: ako povedal Pán Ježiš, že „strom poznáte po ovoci...“ (Mt 7, 17-20). Oddelenie počatia od manželského objatia nemusí nevyhnutne spôsobiť nasledujúce zlá, v praxi k nim však častejšie vedie, ako nevedie: **masturbácia ako spôsob získavania spermií, vytvorenie „nadpočetných“ ľudských životov, ktoré sú buď zničené potratom, zmrazené pre „ďalšie použitie“, alebo ďalej cielene pestované na lekárske experimenty.**

Dôstojnosť dieťaťa: **existuje síce mnoho spôsobov, ako môže byť dieťa počaté (manželské objatie, znásilnenie, smilstvo, cudzoložstvo či rôzne technologické procedúry), len jeden je však v súlade s dôstojnosťou dieťaťa.** Veľká dôstojnosť ľudstva spočíva v našom stvorení na Boží obraz. **Láska je naším počiatkom, povoláním a koncom.** Z tohto dôvodu ľudská dôstojnosť vyžaduje, aby bolo dieťa počaté prostredníctvom toho aktu lásky, ktorý zobrazuje Boha. **A tým je manželská láska a jej jednoznačným vyjadrením spojenie manžela**

snímka: M. Magda

a manželky v jedno telo.

Deti si od momentu počatia zaslужujú takú istú úctu ako všetci ľudia. Ich dôstojnosť je rovnaká ako dôstojnosť ich rodičov. Boli stvorené pre ne samotné, aby boli prijaté bez podmienok ako Božie dary. **Túžba mať dieťa nie ako ovocie manželskej lásky, ale ako výsledok technologického postupu znamená zaobchádzať s dieťaťom ako s produktom, ktorý môžeme získať, a nie ako s osobou, ktorú milujeme. Produkty však podliehajú kontrole kvality.**

Jediným spôsobom, ako zabezpečiť rešpektovanie dôstojnosti každého dieťaťa je zabezpečiť, aby manželia chápali a žili plný význam sexu a nikdy sa nesnažili získať dieťa mimo svojho spojenia. Ani jedno dieťa bez ohľadu na prípadné „chyby“ nemôže byť nechcené alebo nemilované, ak bolo ovocím jednoty rodičov na Boží obraz. **Bezpodmienečná láska vždy plodí bezpodmienečnú lásku.**

Dôstojnosť manželov a ich vzťahu: Kongregácia pre náuku viery hovorí, že ak má tvorenie ľudského života rešpektovať dôstojnosť nielen dieťaťa, ale aj rodičov a ich vzťahu,

musí byť „**plodom a symbolom vzájomného darovania sa manželov, ich lásky a vernosti**“.

Technologické generovanie ľudského života jednoducho nie je manželské. Dieťa nie je ovocím manželských sľubov, ktoré sa stali telom. Dieťa je produktom technologického postupu, ktorý vykonala tretia strana, ktorá nemá s ich manželskou jednotou nič spoločné.

Manželia, ktorí použijú tieto procedúry, vedome alebo nevedome porušujú „áno“ svojich manželských sľubov. Manželské spojenie je hlboko osobná, sviatostná, telesná a duchovná skutočnosť. **Manželia majú pri plodení detí jasné privilégium spolupráce s Bohom, avšak ako tiež stvorené bytosti nie sú pánmi života.** Sú iba služobníkmi Božích zámerov. Technologické oplodnenie tomu protirečí, pretože vydáva život a totožnosť zárodkov do moci lekárov a biológov.

Predsť Boh stvoril sexuálnu jednotu ako sviatostný symbol svojho vlastného života a lásky a našej jednoty s Kristom. A preto, ak uprednostňujeme svoj plán pred Božím, pohrdame Bohom.

MUDr. Blažej Vaščák

Stalo sa:

- 2. 2. – Hromnice – Obeťovanie Pána – modlili sme sa za všetkých, ktorí sa zasvätili Pánovi
- 7. 2. – obnovu ružen-cového bratstva viedol promótor pre ruženec na Slovensku P. Šimon Tyrol
- 14. 2. – už šiestykrát putujeme k sv. Valentínovi do Krížovian

Stane sa:

- 17. 2. – Popolcová stre-da – začiatok pôstneho obdobia
- 19. 3. – sv. Jozef, ženích Panny Márie
- 25. 3. – Zvestovanie Panny Márie

Óda na ružu

Aká radosť
ma dnes postretla:
Ponorené mesto
do svetla.

Pán Boh
ľuďom dary pochystá.
Ružomberok
Ruža stolistá.

Nes ju, Pane,
nahor k zenitu
v plameň Ducha
slávu večitú!

Imrich Vaško

venované
Katolíckej univerzite
na slávnosť Podakovania
5. decembra 2007

Prehľad bohoslužieb

		Víťaz		Ovčie	
15. 2.	Pondelok				
16. 2.	Utorok	17:00	za požehnanie kňaza Vladimíra Baluchu		
17. 2.	Popolcová streda	7:00	† Iveta, Peter Železní	17:00	† Žofia, Ján Šusterovci
		18:30	70: Flavián Jenča		
18. 2.	Štvrtok	7:00	na vlastný úmysel		
19. 2.	Piatok	18:00	† Vojtech, Štefan Blizmanovci	17:00	† Ján, Františka Jenčovci
20. 2.	Sobota	7:00	za prístrešie M. Vihonskej		
21. 2.	1. pôstna nedela	7:30	za farnosť	9:15	† Štefan Humeňanský (výročná)
		10:30	za požehnanie Márie Jenčovej		
22. 2.	Pondelok				
23. 2.	Utorok	17:00	† Viktor Grega, kňaz		
24. 2.	Streda			17:00	† Štefan, František Pribula
25. 2.	Štvrtok	7:00	na vlastný úmysel		
26. 2.	Piatok	18:00	† Ján a Mária M. a Albín I.	17:00	za požehnanie rodiny Jozefa Jenču
27. 2.	Sobota	7:00	za prístrešie H. Iskrovej		
28. 2.	2. pôstna nedela	7:30	za požehnanie sr. Adely	9:15	za farnosť
		10:30	70: Ema Uličná		
1. 3.	Pondelok				
2. 3.	Utorok	17:00	† Margita Gregová		
3. 3.	Streda			17:00	za požehnanie rod. Filomény Balogovej
4. 3.	Štvrtok	7:00	na vlastný úmysel		
5. 3.	Piatok	18:00	za chorých	17:00	za zomrelých čl. ružencového bratstva
6. 3.	Sobota	7:00	za členov ružencového bratstva		
7. 3.	3. pôstna nedela	7:30	† Mária Balogová	9:00	za farnosť
		10:30	† Ján Skalka (výročná)		
8. 3.	Pondelok				
9. 3.	Utorok	17:00	† Imrich, Mária, Vojtech, Emília		
10. 3.	Streda			17:00	za požehnanie Apolónie Galdunovej
11. 3.	Štvrtok	7:00	na vlastný úmysel		
12. 3.	Piatok	18:00	† Štefan Sabol (výročná)	17:00	za prístrešie Ponad záhrady
13. 3.	Sobota	7:00	za prístrešie H. Čechovej		
14. 3.	4. pôstna nedela	7:30	† Jozef Ungvarský	9:00	za farnosť
		10:30	za požehnanie Apolónie a Žofie		
15. 3.	Pondelok				
16. 3.	Utorok	17:00	† Valent, Alžbeta Čechovci		
17. 3.	Streda			17:00	† Jozef, Helena, Jozef
18. 3.	Štvrtok	7:00	na vlastný úmysel		
19. 3.	sv. Jozef	18:00	50: Jozef Magda	17:00	† Jozef Hudák
20. 3.	Sobota	7:00	za prístrešie T. Andrejkovičovej		
21. 3.	5. pôstna nedela	7:30	† Jozef, Mária Sirovičovci	9:00	za farnosť
		10:30	za požehnanie Imricha Jenču		
22. 3.	Pondelok				
23. 3.	Utorok	17:00	70: Jaroslav Uličný		
24. 3.	Streda			17:00	† Helena, Veronika Pribulovci
25. 3.	Zvestovanie Pána	18:00	na úmysel M.		
26. 3.	Piatok	18:00	na úmysel E.	17:00	† Mária Holingová
27. 3.	Sobota	7:00	vlastný úmysel		
28. 3.	Kvetná nedela	7:30	70: Jozef Grega	9:00	za farnosť
		10:30	50: Jozef Blizman		

Duchovná obnova ružencového bratstva začala sv. omšou...

...pokračovala prednáškou a výmenou tajomstiev...

...končila pracovným stretnutím horlíteľov ruží.

Duchovná obnova ružencového bratstva 7. februára 2010

